

Hoofdstuk 11 – 18+

LET OP: er verandert veel met betrekking tot wetgeving omtrent werk, uitkeringen en 18+. Onderstaande informatie kan vrij snel achterhaald zijn. Kijk daarom altijd voor de meest recente informatie op de website van de desbetreffende instantie!

18+

In de wet op de jeugdzorg (2005) staat dat jongeren tussen de 0 en 18 jaar in aanmerking komen voor jeugdzorg. In deze wet staat tevens beschreven dat jongeren die voor hun 18^e jaar zijn aangemeld tot maximaal hun 23^e jaar voortgezette hulp kunnen krijgen middels een indicatie van een gecertificeerde instelling. Ondanks dat de zorg kan doorlopen tot het 23^e jaar, vervalt de kindbeschermingsmaatregel zoals de ondertoezichtstelling of voogdij.

Als een kind 18 wordt, moet er veel geregeld worden. In dit stuk wordt beschreven welke stappen er gezet moeten worden voordat een pleegkind 18 jaar wordt. Daarnaast zal zo volledig mogelijk worden weergegeven welke stappen er eventueel nog meer gezet kunnen worden. In feite is het van belang al vroegtijdig te beginnen met voorzorgsmaatregelen bij het naderen van de 18-jarige leeftijd.

Wel of geen voortgezette hulpverlening

Ook na hun 18^e verjaardag hebben sommige pleegkinderen in een pleeggezin nog behoefte aan ondersteuning en begeleiding. Ze kunnen dan een beroep doen op voortgezette hulpverlening. Deze voortgezette hulpverlening is altijd vrijwillig en het pleegkind moet de hulp aanvragen. U kunt als pleegouder(s) geen voortgezette hulp aanvragen als uw pleegkind dat niet wil. Daarnaast moet er een gerichte hulpvraag zijn (er moet noodzaak zijn tot pleegzorg en het mag niet louter een financiële kwestie zijn).

Voor het aanvragen of verlengen van de voortgezette hulpverlening is sinds januari 2015 een beschikking nodig van de gemeente. Het pleegkind moet de verlenging zelf aanvragen. De pleegzorgwerker en/of (gezins-)voogd/hulpverlener kunnen hierbij helpen.

Voortgezette hulpverlening is mogelijk, uiterlijk tot het pleegkind 23 jaar is. Zolang er sprake is van voortgezette hulpverlening voor een pleegkind, zorgt de instelling voor pleegzorg voor begeleiding van pleegouders en het pleegkind. Daarnaast regelt de instelling voor pleegzorg de pleegvergoeding voor pleegouders. De hulpverlening eindigt wanneer er geen hulpvraag meer is, wanneer het pleegkind geen hulp meer wil of als het pleegkind 23 jaar is.

Voor de pleegzorgwerker is het van belang dat er tijdig op schrift wordt gezet waarom en met welke doelen voortgezette hulp nodig is.

NB: de gemeentes geven niet automatisch een nieuwe beschikking af voor verlengde hulpverlening in de pleegzorg. Er wordt namelijk ook gekeken of andere hulp niet passender is voor het betreffende pleegkind.

Toch extra hulp

Denkt uw pleegkind in eerste instantie dat hij zich prima kan redden, maar blijkt er toch een hulpvraag te ontstaan? Het eerste half jaar nadat het pleegkind 18 is geworden, kan hij alsnog hervatting van jeugdzorg aanvragen.

Volwassen worden, wat betekent dat financieel?

Als uw pleegkind 18 wordt, veranderen er op financieel vlak een aantal zaken. Hieronder worden de verschillende inkomenssituaties op een rijtje gezet:

1. Studerende jongeren

Volgt uw pleegkind een voltijdsopleiding in het (speciaal) voortgezet onderwijs of VAVO (voortgezet algemeen volwassenonderwijs) dan heeft hij recht op een tegemoetkoming studiekosten. Pleegkinderen die voltijdstudent aan een MBO opleiding zijn en studenten die een voltijd- of duale opleiding aan een HBO of universiteit volgen, hebben recht op studiefinanciering voor uitwonenden. Vaak zit er enige tijd tussen de 18^e verjaardag en het moment dat de studiefinanciering start, namelijk de eerste dag van het eerstvolgende kwartaal. Voor meer informatie kunt u terecht op de website: www.duo.nl

2. Werkende jongeren

Als uw pleegkind werkt, verdient hij een salaris. Is het inkomen minder dan het minimumloon, dan kan hij een aanvraag voor een aanvullende uitkering in het kader van de Wet Werk en Bijstand doen bij de sociale dienst van uw gemeente, bij een Jongerenloket van UWV WERKbedrijf of op de website: werk.nl

3. Jongeren die niet studeren en niet werken

Als uw pleegkind niet studeert en ook niet werkt, kan hij een beroep doen op UWV WERKbedrijf in uw gemeente voor het vinden van werk en/of scholing en een uitkering. Op 1 oktober 2009 is de 'Wet investeren in jongeren' in werking getreden. Voor pleegkinderen gelden hierin dezelfde regels als voor andere werkzoekende schoolverlaters. De wet verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar, die zich melden voor een uitkering, een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Als zij werk accepteren krijgen ze een salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen zij waar nodig een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Als zij het aanbod niet accepteren, krijgen zij ook geen uitkering van de gemeente.

4. Jongeren die (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn

Als een jongere niet werkt en niet studeert, omdat hij (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt is, kan hij een beroep doen op de Wajong (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) voor arbeids- en inkomensondersteuning. Daarvoor kunt u terecht bij het UWV. In de nieuwe Wet Wajong, die is ingegaan op 1 januari 2010, staat het recht op arbeidsondersteuning centraal, en niet meer het recht op een uitkering. De nieuwe wet gaat daarom ook anders heten: Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (blijft Wajong).

Het uitgangspunt wordt datgene wat jongeren wel kunnen, in plaats van wat zij niet kunnen. Voor alle jongeren geldt dat zij in principe moeten werken of leren. Dit geldt ook voor jongeren met een beperking. Voor arbeidsondersteuning kunnen jongeren terecht bij het jongerenloket van het UWV.

Jongeren die om medische of arbeidskundige redenen geen enkel perspectief hebben op een gewone baan, ook niet met ondersteuning, blijven recht hebben op een ongewijzigde Wajonguitkering (75% van het wettelijke minimumloon).

Er komt een aparte inkomensondersteuning voor jonggehandicapten die op school zitten of studeren. Naast de studiefinanciering kunnen zij een inkomensondersteuning krijgen ter hoogte van 25% van het wettelijke minimumloon. Meer informatie over de Wet Wajong vindt u op www.szw.nl of bij het jongerenloket van het UWV.

Wel of geen pleegvergoeding voor pleegouders?

Pleegzorg eindigt als uw pleegkind 18 jaar wordt. Dat betekent dat u als pleegouder(s) geen recht meer heeft op de pleegvergoeding.

Krijgt uw pleegkind voortgezette hulpverlening? Dan heeft u als pleegouder(s) wel recht op een pleegvergoeding, onafhankelijk van het inkomen van uw pleegkind.

Met elkaar afspraken maken

Uw pleegkind krijgt zijn inkomsten op een eigen bankrekening gestort. Het is belangrijk om op tijd duidelijke afspraken te maken over het geld en deze eventueel op papier vast te leggen, of er nu sprake is van voortgezette hulpverlening of niet. Wat u met elkaar afspreekt, is afhankelijk van de inkomsten van uw pleegkind. Betaalt uw pleegkind bijvoorbeeld kostgeld of krijgt hij van u zakgeld?

Studerende pleegkinderen, hoe zit het met de studiefinanciering?

Studiefinanciering algemeen

Voor alle studerende meerderjarigen geldt dat zij minimaal drie maanden voor hun 18^e verjaardag studiefinanciering of tegemoetkoming scholieren moeten aanvragen. Deze formulieren zijn te downloaden via www.duo.nl of bij de schooldecaan op te vragen.

Studiefinanciering aanvragen

Uw pleegkind kan de volgende bijdragen aanvragen:

- Aanvullende beurs voor uitwonenden;
- Eventuele lening;

Vanaf het schooljaar 2015 is de basisbeurs afgeschaft.

Hardheidsclausule studiefinanciering

Als het aanvragen van een aanvullende beurs problemen oplevert, kunnen jongeren een beroep doen op de hardheidsclausule. Dit betekent dat de jongere een verzoek doet om het inkomen van de ouder buiten beschouwing te laten. Dit is mogelijk in situaties waarbij beide ouders overleden zijn, de vader het kind niet erkent, ouders geen medewerking willen verlenen of ouders uit de ouderlijke macht zijn ontheven of ontzet.

Meer informatie is te vinden op de website www.duo.nl of is aan te vragen via het telefoonnummer 050-5997755. Het aanvraagformulier is verkrijgbaar bij de steunpunten studiefinanciering of via de website www.duo.nl

Bijzondere kosten en verzekeringen

Bijzondere kosten

Als uw pleegkind geplaatst is in het kader van een justitiële maatregel, (voogdij) vervalt deze maatregel op de 18^e verjaardag. De betaling van de bijzondere kosten stopt daarmee ook. Bijzondere kosten zijn kosten die door middel van een machtiging aangevraagd moeten worden, zoals een fiets, paspoort, brilmontuur of contactlenzen.

Zorgverzekering

Jongeren moeten na hun 18^e verjaardag zelf een zorgverzekering afsluiten. Ze kunnen een zorgtoeslag aanvragen via de belastingdienst.

Aansprakelijkheidsverzekering

Volgens de wet is de ouder die het gezag uitoefent of de voogd aansprakelijk voor schade die veroorzaakt is door minderjarige gezinsleden tot 14 jaar. Een minderjarige van 14 of 15 jaar is zelf, samen met de ouder of voogd aansprakelijk. Een minderjarige vanaf 16 jaar is zelf alleen aansprakelijk voor vergoeding van de aangerichte schade.

Het is daarom belangrijk om tegen aansprakelijkheid verzekerd te zijn. De

Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren (voorheen WA-verzekering) van pleegouders of eigen ouders blijft in principe voor jongeren tot 21 jaar geldig of zolang de jongere studeert.

Het is belangrijk om hiervoor de polisvoorwaarden na te lezen of dit bij de verzekeraar na te vragen zodat de jongere een eigen verzekering af kan sluiten als dit nodig is.

Bij plaatsingen in het kader van een OTS is de ouder die het gezag heeft of de voogd van de Jeugdbeschermingsinstelling verantwoordelijk voor het afsluiten van een AVP

(Bron: www.pleegzorg.nl/pleegouders)

Onderhoudsplicht van ouders

Ouders zijn in principe onderhoudsplichtig tot de 21^e verjaardag van hun kind. Als de minderjarige 18 wordt, vervalt de OTS of de (pleegouder)voogdij en zijn de ouders weer onderhoudsplichtig. Dit betekent dat het kind hen kan aanspreken op de onderhoudsplicht tot het 21^e jaar (zelfs nog daarna als het kind behoeftig is). Als de voogdij bij een van de pleegouders berustte, waren deze voor het 18^e jaar niet onderhoudsplichtig en daarna dus ook niet. Het is zinvol om dit onderwerp te bespreken met de eigen ouders ruim voor het pleegkind 18^e jaar is.

Beschermende maatregelen

Curatele, bewindvoering en mentorschap

Er bestaan drie vormen van beschermende maatregelen: curatele, bewindvoering en mentorschap. In overleg met het kind, de pleegouders en/of de (gezins-)voogd moet worden gekeken of een beschermende maatregel nodig is en zo ja welke. Hierbij geldt dat er bescherming op maat moet worden gezocht. Alles wat het kind zelf kan, moet het vooral ook zelf doen.

- **Onder curatele:** Van de drie vormen van bescherming is onder curatelestelling de zwaarste maatregel. Iemand die onder curatele staat, mag net als een minderjarige, over bijna niets zelfstandig beslissen. Dat doet de curator.
- **Bewindvoering:** Dit komt het vaakst voor, met name bij veel oud-pleegkinderen van de William Schrikker Groep, is bewindvoering voldoende. Over geld en goederen die onder het bewind vallen, kunnen zij niet beschikken zonder toestemming van de bewindvoerder. Bewindvoering kan eventueel worden gecombineerd met mentorschap.
- **Mentorschap:** Mentorschap biedt bescherming op het persoonlijke vlak, zoals begeleiding, verzorging en behandeling. Daarbij heeft de mentor de plicht de zelfstandigheid van het kind te bevorderen.

De beschermende maatregel moet bij de rechter worden aangevraagd. Dit kunnen pleegouders niet zelf doen. De kosten die een aanvraag met zich mee brengt, zijn in principe voor de wettelijk vertegenwoordiger. Het is dus zaak om tijdig in gesprek te gaan met de

pleegzorgwerker, de ouders/voogd en het pleegkind om te bepalen welke maatregel er nodig is.

Gehandicapte kinderen

Een gehandicapt pleegkind dat meer dan 25% arbeidsongeschikt is, kan een Wajonguitkering (laten) aanvragen. De hoogte van de uitkering wordt bepaald door de leeftijd en de mate van arbeidsongeschiktheid. Hieraan gaat een medische keuring vooraf. Om hiervoor in aanmerking te komen moet het kind wel vanaf zijn tiende in Nederland wonen. Een Wajonguitkering moet voor de 18^e verjaardag aangevraagd worden door de wettelijke vertegenwoordiger.

Pensioen/ANW

Pleegkinderen die allebei hun ouders hebben verloren, komen in de regel in aanmerking voor een wezenpensioen.

Voor meer informatie: [zie hoofdstuk 9 verzekeringen](#).

Taak van de gecertificeerde instelling.

Het initiatief en de eindverantwoordelijkheid voor de plaatsing, en ook voor verlengde hulpverlening berust bij de plaatsende instantie/gecertificeerde instelling. Samen met het pleegkind, het pleeggezin en de gezinsbegeleider geeft hij hier vorm aan.

In het geval van een onder toezichtstelling zegt de Wet dat de gecertificeerde instelling/plaatsende instantie een eindrapport moet maken als toevoeging aan het hulpverleningsplan. De protocollen schrijven daarnaast voor dat er een eindgesprek moet worden gehouden, en dat de jongere moet worden geïnformeerd over zijn rechten met betrekking tot inzage in het dossier.

In het kort nog eens op een rijtje

- Als iedereen het daarmee eens is kan een kind ook na zijn 18^e jaar bij pleegouders blijven wonen. Maak voordat het kind 18 jaar is goede afspraken over de financiën (moet een kind bijvoorbeeld kostgeld betalen?).
- Vanaf de 18^e verjaardag van een pleegkind eindigt in de meeste gevallen de hulpverlening en stopt de pleegvergoeding.
- Voortgezette hulpverlening kan alleen door de jongere worden aangevraagd en dient te gebeuren voor het 18^e jaar.
- Bij voortgezette hulpverlening blijven pleegouders pleegvergoeding ontvangen.
- Studerende jongeren kunnen een uitwonende studiebeurs aanvragen.
- Jongeren die niet werken/studeren hebben recht op een uitkering.
- Is het inkomen van de jongere minder dan het minimumloon? Dan moet er een aanvraag voor een uitkering ingediend worden bij de gemeentelijke afdeling sociale zaken.
- Ga na tot welke leeftijd de aansprakelijkheidsverzekering loopt.
- Jongeren moeten zichzelf vanaf 18 jaar verzekeren voor ziektekosten.
- Via de belastingdienst kunnen jongeren zorgtoeslag aanvragen.
- Na het 18^e jaar vervalt een eventuele maatregel als OTS of voogdij.
- Ouders kunnen vanaf dat een kind 18 jaar is geworden weer aangesproken worden op de onderhoudsplicht. Deze duurt tot 21 jaar.
- Eventueel kan er door de wettelijk vertegenwoordiger een beschermende maatregel worden aangevraagd bij de rechter.

- Inschrijven bij de woningbouw kan vanaf 17 jaar.

Voor meer informatie kunt u kijken op de website:

<https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/van-jeugd-naar-volwassenheid/Wet--en-regelgeving-18-plus>

Meer informatie nodig?

Is uw situatie net iets anders en/of hebt u de juiste informatie niet in dit hoofdstuk kunnen vinden? Naam dan, afhankelijk van uw vraag, contact op met de (regionale) instelling voor pleegzorg of een van onderstaande instanties.

- *Belastingdienst*
Telefoon: 0800 - 0543
Internet: www.belastingdienst.nl
Email: u kunt de belastingdienst niet e-mailen
- *Informatie Beheer Groep*
Voor informatie over studiefinanciering en tegemoetkoming scholieren.
Telefoon: 050 - 5997755
Internet: www.duo.nl
- *NIBUD*
Informatie over onder andere kostgeld en studiekosten jongeren.
Telefoon: 030-2391350
Internet: www.nibud.nl
Email: info@nibud.nl
- *Sociale Verzekeringsbank*
Informatie over onder andere kinderbijslag en persoonsgebonden budget.
Internet: www.svb.nl
(op de website vindt u het telefoonnummer van een kantoor bij u in de regio)
Email: op de website vindt u een e-mailformulier
- *UWV Werkbedrijf*
Informatie over onder andere werk zoeken en uitkeringen.
Telefoon: 0800-8001
Internet: www.werk.nl
Email: op de website vindt u een e-mailformulier
- *UWV*
Informatie over onder andere Wajong.
Internet: www.uwv.nl
Email: op de website vindt u een e-mailformulier
- *Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid*
Informatie over onder andere de Wet investeren in jongeren en de Wajong.
Infolijn, telefoon: 0800 - 8051 (gratis)
Internet: www.szw.nl
Email: op de website vindt u een e-mailformulier

In de app KWIKSTART staat veel informatie (wonen, financiën, studiebeurs, verzekeringen, nazorg, gezondheid etc.) voor jongeren die 18 jaar worden. Op de website www.kwikstart.nl staat de checklist.